

A Karsai Sándor emlékház

Az önkormányzat már rendelkezett két látványtárral, amit megvásároltak és rendbe tettek. Most a község legidősebb házát vették meg és újították fel. Az öreg deszka tűzfalra Wass Albert szavait írták: „*Tiszteld őseidet, mert rajtok keresztül nyertél életet és örököltél Istent és Hazát.*”

A kis omladozó házat le is bonthatták volna, ez lett volna az egyszerűbb, de akkor hol lenne a tisztelet őseik iránt, amiről Wass Albert írt? Szerencsére vannak a községnek önkéntes segítői, akik a távolból is megkíséreltik pótolni a hiányzó értelmiséget. A kis ház fontos felkiáltójel lett a faluban. Rákiált az erre járóra, hogy gyere be, nézz körül és tanulj! Tanulj őseid tetteiből, sikereiből és elkövetett hibáiból.

Mit tudunk Karsai Sándorról? Amikor a huszonöt éves kaposvári péklegényt behívták katonának, már tehetséges fotós volt. Hírnevét a haditudósítóként készített képei alapozták meg. Páratlan, forrás értékű világháborús fényképeit a Hadtörténeti Múzeum őrzi. Leszerelése után jelen volt gépével minden fontos építkezésnél, megörökített számos kulturális eseményt. Fotói folyamatosan megjelentek különféle újságokban, folyóiratokban.

Karsai Sándor mint sajtófotós együtt ment a helyszínre az újságíróval és készített nagyon sok fotót az akkori pártpropaganda által kijelölt témáról. Az elkészült fotókból egy, vagy csak néhány került az újságba a kommunista politikát dicsőítő cikk illusztrációjaként. A többit a fotósok általában megsemmisítették. Karsai Sándor megőrizte ezeket, mert figyelmeztetni akart minket, hogy a dicsőítő cikkhez kiválasztott fotó nem a valóságot ábrázolja, a valóság itt néz ránk ezekből a sajtóban soha meg nem jelent szomorú szemekből. A képeket Dr. Szabó József János hadtörténész válogatta és látta el feliratokkal.

Ilyen volt, ilyen lett.

A jelenlegi kiállítás címe: „Propaganda és valóság” (1953–1956). Két témakört dolgoz fel. Az egyik az építőalakulatok történetének kis szeletét mutatja be. Az 1956-os márciusi nagy dunai árvizet és az azt követő helyreállítási munkákat.

A tudósítás a Dávodra, egyheti munkavégzésre kirendelt Budapesti Honvéd Gépkesi Iskola legénységi állományának mindennapjait mutatja be. Ez a propaganda. A fotókon látható zavart tekintetek mellett észrevehető az építőanyag hiánya és a hozzá nem értés is. A fotókat kísérő szöveg segíti eligazodni a látogatót, hogy mit is kell nézni. Ez pedig a valóság.

A másik témakör az 1948–1956 közötti mezőgazdaságot mutatja be. A sajtó a problémákról nem számolhatott be, azonban Karsai Sándor fotói megőrizték a nyomorúságos helyzetet. Például a fotókon látható gőzgépek akkorra már igen csak elavultak.

Ez a kis épület tehát beszél hozzánk. Korabeli fotók segítségével elmeséli, milyen volt a propaganda és a valóság az 50-es években.

Karsai Sándor (1918 –2006)

Propaganda és valóság

(1953–1956)

1953 tavaszán, döntés született az erőltetett iparosítás leállításáról és a 252 ezer fős hadsereg létszámának csökkentéséről. A katonai sajtó az átszervezési folyamatokról nem számolhatott be.

Mivel a létszámcsökkentés miatt a sorkötelesek közül nem tudtak mindenkit harcoló alakulathoz behívni, ezért felmerült a katonai műszaki kisegítő alakulatok létrehozása. 1956 júniusában 15 bányász-, illetve 9 építőzászlóalj felállítására került sor. Ez jó téma lett volna a sajtónak, ám az építő alakulatok létrehozása kezdettől fogva aggályokat váltott ki, mert jogilag kimerítette a kényszermunka fogalmát. A katonai sajtónak kifejezetten kedvező volt a márciusi nagy dunai árvíz és az azt követő helyreállítás, mert meg lehetett tölteni az újságot a néphadsereget dicsőítő hírekkel. Ez látható a következő képeken.

Dávod 1956

1956. március 11–14. napjaiban az áradó Duna Sükösd és Baja környékén 8, Mohács térségében pedig 14 helyen szakította át a folyami védvonalakat.

Az árvízkárosultak száma 30 ezer főre volt tehető! A jeges árnak emberéletek is áldozatul estek: egy magyar, egy szovjet katona, továbbá három civil lakos vesztette életét a tragikus eseményekben, köztük egy 11 éves gyermek is.

A helyreállítási munkák közül a legsürgetőbb feladat a hidak, közlekedési utak helyreállítása volt, amelybe bevonták a honvédség kivezényelt állományát is. Dávodra egyheti munkavégzésre a Budapesti Honvéd Gépkocsi Iskola 50 teherautóját és 270 főnyi legénységi állományát rendelték ki.

Propaganda és valóság 1953–1956 a mezőgazdaságban

Az ipar államosítása után a mezőgazdaság maradt az egyetlen terület, ahol a kommunista irányítású állam nem tudta 100%-ban érvényesíteni akaratát.

1948–1956 közötti agrárpolitika legfőbb jellemzői: a parasztság egyes rétegeinek egymásra uszítása, a kuláklisák készítése, a kötelező beszolgáltatási rendszer, az adóterhek általános növelése és az ezzel járó erőszakos szövetkezetszervezés és földrendezés volt.

A kollektív gazdálkodás elől sok paraszt inkább elmenekült: mintegy 300 ezren földjeiket a szövetkezetekre és az állami gazdaságokra hagyták. A politikai vezetés eleinte örült a folyamatnak, a szövetkezetek számára viszont a parasztok elmenekülése súlyos gondok forrásává vált. Például alacsony volt a gépesítés színvonala. A sajtó ezekről a problémákról nem számolhatott be, azonban Karsai Sándor fotói megőrizték a nyomorúságos helyzetet.